

ΔΙΑΠΙΣΤΩΣΕΙΣ ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΕΛΕΓΧΟΥΣ ΤΗΣ Ε.Υ.Ε.Π.
ΣΤΗΝ ΕΥΡΥΤΕΡΗ ΛΕΚΑΝΗ ΑΠΟΡΡΟΗΣ ΤΟΥ ΑΣΩΠΟΥ
(ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΝΟΜΩΝ ΒΟΙΩΤΙΑΣ, ΕΥΒΟΙΑΣ ΚΑΙ ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ)
ΚΑΤΑ ΤΟ ΔΙΑΣΤΗΜΑ 2004 – 2009

ΣΥΝΟΨΗ

Τον Αύγουστο του 2007 ανιχνεύθηκε εξασθενές χρώμιο στον υδροφόρο ορίζοντα της περιοχής Οινοφύτων – Ασωπού μετά από μετρήσεις του Γενικού Χημείου του Κράτους.

Υπό την πίεση των γεγονότων και του πλήθους των δημοσιευμάτων και των σχετικών τηλεοπτικών εκπομπών, που είδαν το φως κατά την περίοδο Αύγουστος – Νοέμβριος 2007, ο Υπουργός ΠΕΧΩΔΕ κήρυξε «το θέμα Ασωπού» σαν **περίπτωση «Ειδικής Εθνικής παρέμβασης»** και έδωσε εντολή στην Ειδική Υπηρεσία Επιθεωρητών Περιβάλλοντος (ΕΥΕΠ) να προβεί στη διενέργεια επιθεωρήσεων και ελέγχων.

Το θέμα των ελέγχων στην ευρύτερη περιοχή Οινοφύτων, Σχηματαρίου, Ασωπού είχε τεθεί ως προτεραιότητα ήδη από την εποχή που συγκροτήθηκε η ΕΥΕΠ (αρχές 2004) και στο πρώτο εξάμηνο του 2004 διενεργήθηκαν έλεγχοι σε 13 βιομηχανικές μονάδες. Εντατικοί έλεγχοι έγιναν πάλι μετά τον Νοέμβριο του 2007, όταν είχε αποκαλυφθεί η παρουσία εξασθενούς χρωμίου στον υδροφόρο ορίζοντα της περιοχής και η πίεση από τα ΜΜΕ και την κοινή γνώμη ήταν πολύ μεγάλη.

Το πρόβλημα που αναδείχθηκε από μετρήσεις στην περιοχή Ασωπού-Οινοφύτων, σχετικά με τη ρύπανση του υπεδάφους και του υδροφόρου ορίζοντα από την επικίνδυνη ουσία του εξασθενούς χρωμίου [Cr (VI)], είχε την αφετηρία του, όπως προέκυψε από τις αυτοψίες των Επιθεωρητών της Ε.Υ.Ε.Π., στο γεγονός ότι βιομηχανίες που χρησιμοποιούσαν Χρώμιο ή ενώσεις Χρωμίου στην παραγωγική τους διαδικασία προέβαιναν σε υπεδάφια διάθεση των αποβλήτων τους. Στις μονάδες αυτές επιτράπη να λειτουργήσουν, χωρίς την εφαρμογή των διατάξεων της Κ.Υ.Α. 26857/553/88, αλλά και με ατελή εφαρμογή των διατάξεων της Υ.Δ. Ε1β/221/65, γεγονός που, μεταξύ άλλων, σήμαινε ότι:

- Δεν ζητήθηκε και δεν έγινε προκαταρκτική έρευνα που να περιλαμβάνει μελέτη των υδρογεωλογικών συνθηκών της αντίστοιχης ζώνης και μελέτη της διυλιστικής ικανότητας του εδάφους και του υπεδάφους, όπως απαιτείται από τη νομοθεσία. Τα αποτελέσματα αυτής της έρευνας θα απέτρεπε πιθανότατα τη χορήγηση αδειών υπεδάφιας διάθεσης των αποβλήτων στις βιομηχανίες, στην περίπτωση που διαπιστώνονταν ότι αυτή θα προκαλούσε υποβάθμιση των υπογείων νερών.
- Δεν διασφαλίστηκε η δυνατότητα εποπτείας της ποιότητας των υπογείων νερών από την αρμόδια αρχή, αλλιώς το πρόβλημα θα είχε διαπιστωθεί πολύ νωρίτερα και θα είχε επιχειρηθεί η ανακοπή του.

- Δεν διασφαλίστηκε η τήρηση όλων των τεχνικών προφυλάξεων, ώστε να αποφευχθεί η ρύπανση των υπόγειων νερών και οι επικίνδυνες ουσίες να μη μπορούν να φθάσουν σε άλλα υδατικά συστήματα ή να βλάψουν άλλα οικοσυστήματα.
- Δεν εκδόθηκαν Άδειες Διάθεσης των αποβλήτων από τις αρμόδιες κατά περίπτωση Δ/νσεις Πολεοδομίας και Υγιεινής της οικείας Νομαρχίας.

Διαπιστώθηκε επίσης ότι οι επιθεωρήσεις, οι οποίες πραγματοποιούνταν από τις κεντρικές, περιφερειακές και νομαρχιακές υπηρεσίες, ελάμβαναν χώρα κυρίως στο πλαίσιο της διαδικασίας περιβαλλοντικής αδειοδότησης έργων και δραστηριοτήτων, ενώ πολύ λίγοι ήταν οι έλεγχοι που πραγματοποιούνταν μετά από προγραμματισμό (μηνιαίο ή ετήσιο) της αρμόδιας υπηρεσίας ή μετά από καταγγελία/ διαμαρτυρία.

Επίσης δεν είχαν πραγματοποιηθεί:

- Επιθεωρήσεις για τη διαπίστωση συμμόρφωσης στο συντριπτικό ποσοστό δραστηριοτήτων που είχαν ελεγχθεί στα προηγούμενα χρόνια και βρέθηκαν να ρυπαίνουν και να υποβαθμίζουν το περιβάλλον.
- Επιθεωρήσεις/Δράσεις ελέγχου της διαχείρισης επικίνδυνων-τοξικών αποβλήτων (διασυνοριακή μεταφορά κλπ).

Ειδικότερα από τους ελέγχους της περιόδου 2007 – 2009 διαπιστώθηκαν τα παρακάτω:

A. Οι διαπιστωθείσες και βεβαιωθείσες παραβάσεις αφορούν κυρίως σε:

1. Ελλιπείς μελέτες περιβαλλοντικών επιπτώσεων.
2. Έλλειψη περιβαλλοντικής αδειοδότησης.
3. Έλλειψη συστημάτων παρακολούθησης εκπομπών ρύπων (monitoring).
4. Έλλειψη αδειοδοτήσεων (υγρά- στερεά απόβλητα).
5. Μη τήρηση περιβαλλοντικών όρων.
6. Έλλειψη συστημάτων αντιρρύπανσης.
7. Ανεπαρκής λειτουργία συστημάτων αντιρρύπανσης.
8. Αυθαίρετες παρεμβάσεις.
9. Αυθαίρετη ανόρυξη γεωτρήσεων εντός των εγκαταστάσεων των δραστηριοτήτων.

Αναλυτικότερα:

Οι διαπιστωθείσες και βεβαιωθείσες παραβάσεις αφορούν κυρίως σε:

- Λειτουργία των περισσότερων δραστηριοτήτων, χωρίς να έχουν λάβει ή να έχουν σε ισχύ τις απαιτούμενες από την ισχύουσα νομοθεσία άδειες διάθεσης υγρών αποβλήτων ή/και άδειες διαχείρισης επικινδύνων αποβλήτων σύμφωνα με την ΚΥΑ 13588/725 (ΦΕΚ 383/Β/2006).
- Μη καταγραφή των παραγόμενων και διατιθέμενων στερεών αποβλήτων (επικίνδυνων και μη) και πλημμελής παρακολούθηση των ποιοτικών χαρακτηριστικών τους.

B. Κατά τους διενεργηθέντες επανελέγχους την περίοδο 2007-2009 (σε ποσοστό περίπου 13% των έως τότε ελέγχων) διαπιστώθηκε:

- Μερική συμμόρφωση των ελεγμένων αποβλήτων.
- Ανάκληση των αδειών υπεδάφιας διάθεσης των επικινδύνων υγρών αποβλήτων.

- Συλλογή των ανεπεξεργαστων/επεξεργασμένων αποβλήτων σε δεξαμενές και διάθεσή τους σε αδειοδοτημένες εταιρείες.
- Μερική τροποποίηση συστημάτων επεξεργασίας υγρών αποβλήτων με εγκατάσταση συστημάτων εξάτμισης ή ανακύκλωσης των υγρών αποβλήτων.

Γ. Επανελέγχοι ΕΥΕΠ με στόχο την συμμόρφωση (2009-2010).

Βασικός στόχο της ΕΥΕΠ, κατά την παρούσα φάση αποτελεί η συμμόρφωση των βιομηχανικών μονάδων στις απαιτήσεις της κείμενης περιβαλλοντικής νομοθεσίας.

Στο πλαίσιο των επανελέγχων τα κλιμάκια επιθεωρητών εστιάζονται σε πλήρη έλεγχο του συνόλου της παραγωγικής διαδικασίας και ειδικότερα:

1. Στον έλεγχο στοιχείων παραγωγής (ακριβή ισοζύγια παραγωγής προϊόντων, αποβλήτων και χρήσης νερού), ως αναπόσπαστο συστατικό της υποβαλλόμενης Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων προς αδειοδότηση, παράλληλα με τον έλεγχο τήρησης των περιβαλλοντικών όρων.
2. Στην τήρηση μηνιαίου μητρώου στα στερεά απόβλητα, επικίνδυνα και μη, σε βιβλίο θεωρημένο από αρμόδια υπηρεσία και μητρώου σε ηλεκτρονική μορφή.

Θα ζητηθεί :

- Εγκατάσταση, από τις βιομηχανίες, παροχομέτρων, (μη αναλογικά, μη μηδενιζόμενα που θα καταγράφουν διαρκώς την παροχή) στις γραμμές των υγρών απόβλητων και αυτόματων δειγματοληπτών στις εξόδους των Μονάδων Επεξεργασίας Αποβλήτων και στην αρχή των αγωγών που παροχετεύουν τα υγρά τους απόβλητα στο Ασωπό), **ώστε να υπάρχει καθημερινός έλεγχος στα παραγόμενα απόβλητα σε κάθε βιομηχανία**, προκειμένου να αποφεύγονται φαινόμενα ανεξέλεγκτων απορρίψεων.
- Έκδοση αναλυτικών λογαριασμών από την εταιρεία ύδρευσης της περιοχής, ώστε να είναι εφικτός ο έλεγχος της κατανάλωσης νερού, ο οποίος σχετίζεται με την παραγόμενη ποσότητα αποβλήτων.

Παράλληλα θα γίνει:

1. Καταγραφή **όλων των γεωτρήσεων** (παλαιών και νέων) που διαθέτουν οι βιομηχανίες και εγκατάσταση παροχομέτρων σε αυτές για τον έλεγχο των αντλούμενων ποσοτήτων. Σφράγιση των γεωτρήσεων που δεν χρησιμοποιούνται.
2. **Σφράγιση των υφιστάμενων βόθρων διάθεσης των βιομηχανικών αποβλήτων, παρουσία αρμόδιας αρχής (Νομαρχία).** Σήμερα όλοι οι βόθροι, στους οποίους οι βιομηχανίες διέθεταν μέχρι τον Μάρτιο του 2008 τα βιομηχανικά τους απόβλητα παραμένουν ασφράγιστοι, με αποτέλεσμα να μην διασφαλίζεται η προστασία του περιβάλλοντος.

Επιπρόσθετα, οι βόθροι των αστικών λυμάτων πολύ συχνά γίνονται και αποδέκτες των βιομηχανικών ανεπεξέργαστων λυμάτων.

ΣΗΜΕΙΩΝΕΤΑΙ ΤΕΛΟΣ ΟΤΙ:

ΒΑΣΙΚΗ ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΗ αποτελεί: Η βελτίωση της ποιότητας της διαδικασίας αδειοδότησης, ώστε να αναφέρονται λεπτομερώς, στις μελέτες περιβαλλοντικών επιπτώσεων, η παραγωγική διαδικασία, οι ουσίες που χρησιμοποιούνται, οι γραμμές των αποβλήτων (στερεών και υγρών), καθώς και ο τρόπος/χρόνος αποθήκευσής τους, δεδομένου ότι, με αυτόν τον τρόπο θα εκδίδονται και αυστηρότερες ΑΕΠΟ.

Ειδική Υπηρεσία Επιθεωρητών Περιβάλλοντος (ΕΥΕΠ)

Φεβρουάριος 2010